

STATSMINISTER JAN P. SYSE,
PRESSEKONFERANSE 22. DESEMBER 1989

Høstens budsjettbehandling - ja, hele det politiske bilde i høst - gir grunn til å fastslå at Regjeringen i høy grad har fått sine saker og sin politiske linje igjennom i Stortinget.

Det er resultatene som teller, ikke minst og ganske særlig i politikken. Derfor finner jeg grunn til ved denne korsvei å minne om at Regjeringen faktisk har fått til det den satte seg fore i høst.

Den innstramning i budsjettet vi har maktet, er på ca. 3 milliarder kroner i forhold til det budsjett Arbeiderparti-regjeringen presenterte. Vi har fått flertall for den nye regjeringens skatteopplegg. Vi har tilnærmet krone for krone fått flertall for endringene på utgiftssiden.

Slik er det også om vi vender blikket mot det utenrikspolitiske: Regjeringen kunne angivelig ikke føre en aktiv Europa-politikk, ble det hevdet fra kritisk hold. Realiteten er at Regjeringens aktive EF/EFTA-politikk har fått oppslutning fra et nær samlet Storting. Vi er fortsatt offensive og pågående i tilpasningsprosessen. Vi har tatt nye, meget viktige skritt i den europeiske prosess. Vi er på vei bort fra en debatt om luft og spillfekteri om ord over til en høyst krevende forhandlingsrunde.

Jeg vil gjerne minne om disse to sakene:

- det økonomiske opplegget
- EF- EFTA prosessen.

To store sakskomplekser som på mange måter har vært Regjeringens test i de første måneder. Den har vi bestått.

Fra 22-punkts-programmet i sommer, via Lysebu-erklæringen og til statsbudsjettet går det en linje: Det er borgerlig politikk denne Regjeringen fører - en kursendring fra den forrige. Det er i samsvar med folkeviljen, slik den kom til uttrykk ved valget, og med Stortingets sammensetning.

Utfordringene står i kø ved inngangen til et nytt decennium. La meg nevne noe av det som opptar meg nå like før årsskiftet:

- Vekst i økonomien er en helt avgjørende forutsetning for å få bukt med arbeidsløsheten. Vekst må utløses fra privat sektor. Uten økt privat verdiskapning svekkes hele velferdsfundamentet. I såvel offentlig som privat sammenheng blir det maktpåliggende å belønne innsats sterkere. Vår hovedutfordring er å legge et trygt grunnlag for produksjonsvekst og økt sysselsetting i 1990-årene. Arbeidsløshet er en ulykke, for den som rammes og for samfunnet.

- Det er overmåte viktig for ledighetsutvikling og velferdsutvikling at vi får et moderat lønnsoppgjør. Rammene for et slikt oppgjør er 3-4 prosent. Denne gang må lønnsfastsettelsen skje ad normal vei gjennom frie forhandlinger - ikke ved lov. Regjeringen tar ikke sikte på nye tiltak i forbindelse med neste års oppgjør. Regjeringen har gjennom statsbudsjettet gitt bidrag til å dempe rente- og prispresset og åpne for lavere nominelle tillegg p.g.a. større skattelettelser. Vi har også sagt fra om at de som får størst skattelette, har minst krav på nye og høye tillegg.

Regjeringen vil på nyåret ha kontakt med partene i arbeidslivet. Det gjelder også kontakt om sykelønnsordningen - etter at Stortinget nok en gang har bekreftet at det skal skje en innstramning.

- På nyåret vil vi presentere Finnmarks-meldingen og vårt forslag til tiltakssone i Finnmark og Nord-Troms. Målsetningen er å legge til rette for ny innsats gjennom bedre vilkår. Det var interessant og tankevekkende å møte lokalbefolkningen og konstatere at f.eks. sentrale Ap-politikere var enige med oss, og ikke med sitt eget parti, når det gjelder hvordan det nordligste Norges problemer skal gripes an.

- Større trygghet i hverdagen kommer til å bli en helt sentral oppgave for denne regjeringen, også i det nye år. På grunn av at mange av problemene vi står overfor ligger i grenselandet mellom Justis-, og Sosialdepartementet, har vi utviklet et godt samarbeid mellom disse to departementene. Det vil gi grunnlag for bedre og raskere løsninger.

- Den nærmest utrolige utvikling vi har vært vitne til i Øst-Europa dette siste året, er intet mindre enn et moralsk, politisk og økonomisk sammenbrudd for stats-kommunismen. Regjeringen har til hensikt å yte et aktivt norsk bidrag til gjenoppbyggingen av levedyktige demokratier i Øst-Europa. 1990-årene kan og bør bli gjenoppbyggingens tiår. En passiv tilskuerrolle vil ikke være i samsvar med hverken folkeviljen eller norske utenrikspolitiske tradisjoner.

Dessverre er det en grell kontrast mellom fyrverkeriet ved Brandenburger Tor i går kveld og skuddsalvene i Bucuresti. Fra norsk side følger vi selvsagt den dramatiske utviklingen og blodbadet med stor bestyrtelse. Det rumenske regimet er i dag en tragisk skamplett på vårt kontinent. Det savner selv den minste legitimitet. Det eneste spørsmål er nå hvilken pris det rumenske folk skal måtte betale for å riste det av seg.

Vi har senest i går kveld overfor landets myndigheter gitt uttrykk for vår sterke reaksjon på det som nå

skjer. Det vil vi fortsette å gjøre. Samtidig oppfordrer vi lederne i Bucuresti om straks å stanse enhver voldshandling og velge respekt for folkeviljen fremfor konfrontasjon og undertrykkelse. Vi er nå også i ferd med å vurdere hvilke tiltak som kan komme på tale som ytterligere reaksjon på hendelsene i Romania.

La meg til slutt si at 1989, mer enn noe annet, jo har vært den fredelige revolusjonens år. Lederne i de andre øst-europeiske kommunist-regimene har valgt dialogen. De har gitt fra seg sitt maktmonopol uten å ty til voldsbruk. Det er dypt tragisk at ikke Ceaucescu også kunne besinne seg og velge en slik moderasjonens vei.